MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Suomalaiset ovat järkevää kansaa, joka on valmis maksamaan niin kauan kun se uskoo, että yhteisiä varojamme käytetään oikein. **PAULI JOKINEN ILKASSA.**

Hallituksen edessä vaikeita päätöksiä

Suomen talous ei ole kehittynyt niin kuin pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) hallitusta muodostettaessa ja hallitusohjelmaa kirjoitettaessa toivottiin.

Hallitusohjelmaa kirjoitettaessa vajaa puolitoista vuotta sitten arvioitiin, että talous olisi kasvanut viime vuonna 2,8 prosenttia ja tänä vuonna 2,4 prosenttia. Nyt näyttää siltä, että edes jonkinlaisten positiivisten kasvulukujen aikaansaamisessakin on tekemistä.

Yleisesti arvellaan, että hallitusohjelma onkin tyhjän päällä.

Hallitus ei ole kasvavasta arvostelusta huolimatta tehnyt muutoksia ohjelmaansa, vaan on odottanut helmikuun puoliväliriihtä, jolloin se tarkastelee ohjelmansa toteutumista. Hallitus joutuu toteamaan, että lähes kaikki tärkeimmät tavoitteet ovat karanneet tai karkaamassa käsistä.

Yksi keskeinen tavoite on velkaantumisen kääntäminen laskuun. Velkaantumistahti jatkuu vähintäänkin entisellään, vaikka hallitus on tehnyt yhteensä noin viiden miljardin euron verran sopeuttamispäätöksiä. Verotusta on kiristetty ja budjettileikkauksia on tehty tasatahtiin.

Hallitus lupasi myös parantaa kansalaisten ostovoimaa. Tämäkin tavoite on jäämässä vain lupaukseksi. Ostovoimaa leikkaa muun muassa tuloverotuksen kiristyminen, koska taulukkoihin ei tehdä inflaatiotarkistuksia. Myös arvonlisäverojen ja liikennepolttoaineiden verotuksen vuodenvaihteessa toteutettu kiristys vähentävät ostovoimaa.

Hallituksen tavoite laskea työttömyys ei myöskään toteudu, vaikka suuret ikäluokat ovatkin jäämässä eläkkeelle. Työvoimaa ei tarvita entiseen tahtiin eläköityvien tilalle, vaan yt-neuvotteluja seuranneet irtisanomiset ja lomautukset ovat lisäksi vähentäneet työvoimaa.

Hallituksen tähän asti valitsema linja leikkauksineen ja veronkorotuksineen johtaa kotimaisen kysynnän hiipumiseen. Siihen ei nykyisessä taloustilanteessa ole yhtään enempää varaa. Viennin vaikeuksien keskellä kotimainen kysyntä on pitänyt edes jonkinlaista kasvua yllä. Jos suomalaiset vetävät kukkaronsa nyörit kiinni, ovat seuraukset todella synkät.

Kansantaloutta ei pelasteta myöskään siirtämällä kustannuksia valtiolta kunnille. Kuntien taloustilanne ei lisärasituksia kestä yhtään valtiota paremmin.

Yhtä huonosti tilanteeseen sopisi yleinen palkka-ale, vaikka kohtuuttomiin etuuksiin on syytä puuttua.

Valtiovarainministeri Jutta Urpilaisen (sd.) ja pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) yhteistyökyky punnitaan hallituksen puoliväliriihessä.

Ainakin maatalous on tulojen alentamisessa osansa tehnyt. Maataloudessa palkka-alea on toteutettu koko 2000-luvun ja viljelijöiden yrittäjätulo on alentunut 14 prosenttia. Kokemukset ovat huonot.

Suunnitelmat eläkeiän nostamisestakaan eivät auta tilanteessa, jossa vanhempia työntekijöitä sanotaan irti. Puheet ja teot ovat vahvassa ristiriidassa.

Hallituksella on puoliväliriihessä edessään vaikeita päätöksiä. Miten parantaa Suomen kilpailukykyä, nostaa työllisyysastetta ja pysäyttää velkaantuminen?

On aivan selvä, että nopein ratkaisu talousongelmiin on työn ja tuottavuuden lisääminen.

Kotimaisen työn lisääminen edellyttää panostamista uusien vientituotteiden ja tuontia korvaavien tuotteiden kehittämiseen. Esimerkiksi kotimaisen uusiutuvan energian lisääminen tuo investointeja ja työpaikkoja sekä vähentää riippuvuutta tuontienergiasta.

Hallituksen aika on mennyt keskittämiskehityksen vauhdittamisessa. Päinvastoin kuin väitetään, keskittäminen lisää kustannuksia. Epäilijät voivat kysyä asiaa muun muassa pääkaupunkiseudun asukkailta.

Pääministeri Katainen kysyi elokuussa, että onko hallituksella rohkeutta, taitoa ja tahtoa tehdä päätöksiä, jotka lisäävät kasvuyrittäjyyttä ja työpaikkoja. Onko?

”Kansantaloutta ei pelasteta siirtämällä kustannuksia kunnille.”

Leipä palasina

Maatiloja on Suomessa nyt noin 60 000. Vuosituhannen alussa määrä oli 80 000. Reilussa kymmenessä vuodessa neljäsosa tiloista on luopunut tuotannostaan.

Harva toimiala on kasvattanut tuottavuuttaan kuten maatalous viime vuosikymmeninä. Elinkeino on luovuttanut työpanosta muille aloille, ja samalla tekninen kehitys ja jalostustoiminta ovat edelleen kasvattaneet alan tehokkuutta.

Maatalouden rakennemuutos jatkuu edelleen. Tilaluku pienenee noin tuhannen tilan vuosivauhtia.

Jatkavat tilat joko laajentavat ja erikoistuvat tai etsivät perinteisen tuotannon rinnalle uusia ansaintakeinoja. Maatalous ei ole 2000-luvulla ollut viljelijöille mikään runsaudensarvi.

Palkkatyö – kun sitä on kohtuuetäisyydeltä saatavissa – lienee yleisin ja helpoin tapa hankkia lisätuloja tilalle. Maatalouden parista tulevat ovat perinteisesti kovaa valuuttaa työmarkkinoilla.

Maaseudun kannalta on erinomaista, että yhä useampi maatila on tuotannosta luopumisen sijasta päätynyt laajentamaan yritystoimintaansa muille aloille. Tuoreen Maatilatilastollisen vuosikirjan mukaan tällaisia monialaisia maatiloja on jo lähes kolmasosa kaikista tiloista.

Lapissa ja Uudellamaalla liki 40 prosenttia maatiloista on monialaisia. Etelä-Savossa ja Ahvenanmaalla ylletään 36 prosenttiin.

Tyypillisiä toimialoja ovat palvelut – kuten urakointi ja matkailu – sekä jalostus ja teollisuuden alihankinta. Kehitys kertoo sen tosiasian, että maaseudulla yrittävän leipä on usein koottava monista palasista.

Maatila antaa oivat edellytykset muuhunkin yritystoimintaan. On toivottavaa, että mahdollisimman monella olisi rohkeutta myös hyödyntää nämä mahdollisuudet.

VIERASYLIÖ

Skandinaviassa talous kasvaa

Meillä on läntisissä naapurimaissamme 20 miljoonan asukkaan vahvat ja vakaat markkinat.

Ruotsissa ja Tanskassa hallitukset ottivat budjettien valmistelussa huomioon talouden hiipumisen päämarkkinoillaan ja ovat varautuneet elvyttämään kysyntää ja ylläpitämään työllisyyttä. Lisäksi ikärakenteesta johtuviin ongelmiin varaudutaan pitkän tähtäyksen suunnittelulla.

Tästä johtuen kaikissa Skandinavian maissa kysyntä ja investoinnit vahvistuvat myös tänä vuonna.

Näissä maissa on vaativat, kypsät markkinat, joten niillä onnistuminen takaa kilpailukyvyn myös nopeasti kasvavalla Venäjällä ja Baltian maissa. Pk-yritystemme kannattaa ehdottomasti aloittaa verkostoituminen lännessä ja laajentaa sieltä muille markkinoille.

Esimerkiksi puurakentamisessa erityisesti Norja on vuosikymmenen meitä edellä, ja sen elementtitalojen vienti on suurta moniin EU-maihin. Meillä puurakentaminen pysyttelee yhä syvenevissä lähtökuopissaan.

Skandinaavisella yhteisyrityksellä tällä alalla olisi sekä resursseja että osaamista nopeaan viennin lisäämiseen. Viro näyttää nyt menevän tälläkin alalla ohitsemme.

Ennen pitkää myös Venäjästä tulee puutuotteiden viennissä kova kilpailija.

Tanskassa on paljon opittavaa

Tanskaa pidetään johtavana itc-alan osaajana maailmassa. Tämän ansiosta maan talous on kehittynyt nopeasti ja tietotekniikan käyttö yleistyy ja toimii hyvin myös julkisella sektorilla. Tästä osaamisesta on tullut vientivaltti.

Ehkä meidän julkisen sektorin edustajiemme kannattaisi käydä tutustumassa Tanskan kokemuksiin ennen päätöksiä miljoonainvestoinneistaan tietojärjestelmiin.

Alan yritysten verkostoituminen Tanskaan avaisi uusia kehitys- ja kasvumahdollisuuksia. Tanska tarvitsee enenevässä määrin alan osaajia ja tuo työvoimaa monista maista.

Tanskan hallitus on varautunut talouden vaikeuksista johtuviin uhkiin pyrkien turvaamaan työllisyyden ja kasvun lisäämällä julkisia investointeja yli 10 000 nuoren harjoittelupaikkojen varmistamiseksi.

Vapaaehtoisille eläkkeelle lähtijöille on valmisteltu tukipaketti, jonka avulla myös keskisuuret ja pienet yritykset voivat nykyistä halvemmalla vaihtaa omistajia.

Pitkällä tähtäyksellä Tanskassa pyritään varmistamaan talouden kasvu lisäämällä kasvupotentiaalia. Tärkein tekijä on varmistaa työvoiman lisääntyminen ja saatavuus.

Tuottavuuden nostamiseen panostetaan kouluttamalla sekä työssä olevia että nuoria käyttämään nykyistä tehokkaammin tietotekniikka ja automaatiota työssään.

Tanskan julkinen talous uhkaa ajautua velkakierteeseen. Tämän johdosta budjettikuria tiukennetaan tavoitteena tasapaino vuonna 2020.

”Ruotsin hallituksella on varaa elvytykseen.”

Kilpailukyky turvataan pitämällä yllä palkkatasoa, joka vastaa kilpailijamaiden tilannetta. Nuorison ja työssä käyvien jatkokoulutukseen panostetaan huomattavasti nykyistä enemmän.

Ilman ammattikoulutusta jääneet ohjataan jatkokoulutukseen. Näin halutaan varmistaa ammattitaitoisen työvoiman saanti sekä hyvä hoitosuhde yhteiskunnassa. Työssä käyvien määrän pitää kasvaa nykyisestään yli 100 000 hengellä vuoteen 2020 mennessä.

Norjalla edessä rakennemuutos

Ikääntyminen uhkaa myös Norjan talouden kehitystä. Hallitus onkin päättänyt eläkereformista, jolla turvataan kestävä kehitys.

Norjan kansantalous on kasvanut tasaisesti, lukuun ottamatta vuoden 2000 talouskriisiä, korkean öljyn hinnan ansiosta. Tilanne muuttuu lähivuosina.

USA alkaa olla omavarainen öljyn ja kaasun suhteen. Tämä tasaa hintakehitystä maailman markkinoilla. Pohjanmeren tuotantomäärät laskevat, joten öljyä etsitään nyt arktisilta alueilta, joilla tuotanto on merkittävästi kalliimpaa.

Vaikutukset kansantalouteen näkyvät hitaasti. Niihin on kuitenkin syytä varautua.

Norjan palkka- ja hintataso ovat korkeita. Tästä syystä teollisten alojen kilpailukykyyn joudutaan kiinnittämään yhä suurempaa huomiota.

Tuottavuuden nosto on hyvin vaikeaa ja vaatii pitkälle vietyä automatisointia ja modernia tuotantotekniikkaa.

Norjan julkinen talous ajautuu ongelmiin, jos se ei kykene ratkaisemaan yhtälöä, jonka perustekijöitä ovat hyvinvointivaltion sosiaalipolitiikka, ikääntyvä väestö ja heikko tuottavuuden nousu suurissa valtion yhtiöissä. Myös yksityisen teollisuuden työvoiman pitää kasvaa, jotta hoitosuhde pysyisi hallinnassa.

Ongelmat vientiyrityksissä lisääntyvät arvioiden mukaan vuoteen 2015 asti. Tämän jälkeen suhdannekäänne kansainvälisillä markkinoilla vetää myös muut, kuin öljyalan yritykset kasvu-uralle.

Pitkällä tähtäyksellä Norjan on varmistettava hallittu rakennemuutos elinkeinoissaan ja kasvatettava sekä palveluiden että tuotantoteollisuuden osuuksia varmistaakseen matalan työttömyyden ja elintason säilymisen.

Suomalaisilla yrityksillä on paljon sellaista osaamista, joka tasaisi rakennemuutoksen kupruja.

Ruotsi on kasvu-uralla

Ruotsi on maailman avoimimpia maita ulkomaisten investointien suhteen. Myös suomalaiset ovat hyödyntäneet tätä. Työmarkkinatkin ovat olleet meille avoimia jo vuosikymmeniä.

Maassa on, harvinaista kyllä, paljon suomea puhuvaa työvoimaa. Tämä antaa myös pk-yrityksille paljon sellaisia mahdollisuuksia, joita muualla ei ole.

Ruotsin hallitus pyrkii edistämään pk-sektorin kasvumahdollisuuksia. Yhteisövero laskettiin tälle vuodelle 22 prosenttiin, joten senkään ei pitäisi olla esteenä suorille sijoituksille tai verkostoitumiselle ruotsalaisyritysten kanssa.

Viime kuukausina Ruotsin viennin veto on hyytynyt ja taloutta uhkaa ylivelkaantuminen. Tämä hillitsee kotimaista kysyntää ja hidastaa osaltaan talouskasvua.

Joka tapauksessa hallitus ennustaa talouden kasvavan tänä vuonna yli kaksi prosenttia ja lähes neljä prosenttia ensi vuonna.

Keskuspankki elvytti laskemalla ohjauskorkoa syyskuussa. Lisäksi hyvinä vuosina on säästetty, joten hallituksella on varaa elvytykseen. Kaiken kruunaa mahdollisuus kelluttaa valuutan arvoa tilanteen mukaan.

Hallitus lisää tutkimus- ja kehitysmäärärahoja. Kaivoteollisuuden kuljetusväyliä ja muuta infrastruktuuria ehostetaan.

Potentiaalia yhteistyön ja kauppavaihdon lisäämiseen on runsaasti.

PEKKA JUNTUNEN

Kirjoittaja on valtiotieteitten maisteri ja hän on toiminut elinkeinoelämän kansainvälisissä tehtävissä.

PÄIVÄN KUVA

TUOMO KARSIKAS

Pöytä on katettu

Osa viljoista jäi puimatta syksyn runsaiden sateiden takia. Nyt nuo puimattomat viljat ovat lintujen katettuja ruokapöytiä. Arviolta 60 teertä nautti pöydän antimista Kannuksessa viime viikolla.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: HEIKKI VUORELA

Onko maallamme malttia vaurastua?

Verolaskurilla leikittely maanantaina julkaistua juttua varten tuotti minulle yllätyksen.

Jos palkkoja alennettaisiin kaikilta sama prosenttimäärä, ökypalkkaisten käteen jäävä tulo pienenisi suhteessakin eniten.

Jotain lohtua sentään.

Asialla on kääntöpuoli. Kun palkkoja nostetaan, jättituloisilla jää käteen isompi osuus kuin muilla. Ei se menekään niin, että korkea marginaalivero söisi herrojen palkankorotukset.

Marginaalivero toki vie kaikkine maksuineen jopa Grankullassa yli puolet lisäeurosta, kun verotettava tulo on yli 100 000 euroa. Kirkollisveron kera joissain kunnissa mennään yli 60 prosentin.

Mutta kun tulot kasvavat yli viimeisen veroportaan, lähestytään vähitellen rajaarvoa, jossa bruttotulo ja verot muuttuvat samassa suhteessa, ja siten myös nettotulo. Kolmen prosentin korotus ökypalkkaan on liki kolme prosenttia myös käteen.

Keskituloista verokarhu rakastaa. Keskituloinen törmää tavan takaa marginaaliveron kynnykseen. Samaan aikaan automaattisten verohuojennusten vaikutus vähenee.

Marginaaliveron korotusportaat loppuvat yläpäässä kesken.

heikki.vuorela@maaseuduntulevaisuus.fi

Kun keskituloisen palkkaa korotetaan tietyllä prosentilla, käteen jäävä palkka kasvaa pienemmällä prosentilla.

Pienituloista auttavat pienempi marginaalivero ja automaattiset verohuojennukset, kun verrataan keskituloiseen.

Tarkoitus kai on ollut, että verotus suosisi pienituloista myös jättituloiseen verrattuna. Niin ei käy, koska marginaaliveron korotusportaat loppuvat yläpäässä kesken.

Harha marginaaliveron suuruudesta on osaltaan mahdollistanut jättituloisten jättikorotukset. 15 vuodessa pienituloisimman kymmenyksen tulot ovat kasvaneet neljänneksen, suurituloisimman kymmenyksen tulot yli 50 prosenttia.

Jättituloiset eivät maksa niitäkään veroprosentteja, joita verolaskuri näyttää. Toissa vuoden viidestäkymmenestä suurituloisimmasta yksi maksoi veroa 49, toinen 32 ja loput 27–29 prosenttia. Jokaisen bruttotulot olivat yli neljä miljoonaa. Samaan veroprosenttiin pääsi jo pitkästi alle 100 000 euron tuloilla.

Alhaisia veroprosentteja selittää verosuunnittelu. Siihen suurituloisella on paremmat mahdollisuudet kuin muilla.

Moni jättituloinen nostaa pääosan ansiostaan pääomatulona. Pääomaveroa on tosin kiristetty: toissa vuoden 28 prosentista se on noussut 30 prosenttiin ja yli 50 000 euron pääomatulosta 32 prosenttiin.

Puheet palkka-alesta ovat muutakin kuin tulonjakoa.

Talousongelmat painoivat niin valtioita kuin yrityksiäkin 1914. Ensiaskeleitaan ottava autoteollisuus oli lirissä.

Henry Ford tuplasi ammattimiehen päiväpalkan 2,34 dollarista 5 dollariin.

Autojen kysyntä kasvoi, kun työmiehelläkin oli sellaiseen varaa.

Fordin ensisijainen huoli oli tehostaa työtä vähentämällä työvoiman vaihtuvuutta. Juuri käyttöön otettu liukuhihna ei saanut pysähtyä.

Puolivahingossa tuli oppitunti talouden kasvusta: siihen tarvitaan kysyntää.

Kysyntään tarvitaan rahaa. Palkkaa.

Jostain syystä palkka-alesta puhuvat innokkaimmin ne, jotka samaan aikaan vaativat verotuksen alentamista, jotta kysyntä kasvaisi.

Se ero asioilla toki on, että palkka vaikuttaa kysynnän lisäksi viennin kilpailukykyyn.

Ennen oli helpompaa. Kilpailukyky korjattiin devalvoimalla markka. Vienti veti. Tuonti kallistui, mutta sehän vain lisäsi kotimaan kysyntää. Euro teki siitä pelistä lopun.

Jotain täytyy tehdä, ettei Suomi mene Kreikan tietä.

Olisi kuitenkin vältettävä sitä surullisen yleistä korjaustointa, jossa virhe korjataan tekemällä uusi ja suurempi virhe.

Palkka-ale vaikuttaisi kysyntään sekä suoraan että mielialojen kautta. Samoin tekevät budjettileikkaukset.

Virhe on tehty, kun hyvänä aikana on eletty kuin pellossa.

Aikoinaan Kekkonen kysyi, onko maallamme malttia vaurastua. Joosef opetti faaraolle, että hyvinä vuosina pitää säästää huonojen varalle. Siitä lähtee myös keynesiläinen talouspolitiikka, maailman tunnetuin ja vähiten toteutettu: hyvänä aikana jarrua, huonona kaasua.

Tuhlaamisen virhe pitää korjata, kun on hyvä aika. Tai siis pitäisi, kun vain joku sen hallituksessa, yrityksissä ja ammattijärjestöissä vielä silloin muistaisi.

LEHTIKATSAUS

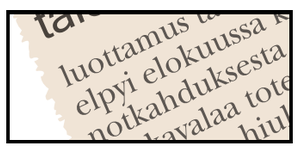

Vartiainen on oikealla asialla

Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ylijohtaja **Juhana Vartiainen** puhuu **Savon Sanomien** mielestä kärkeviä, mutta on oikealla asialla.

”Viimeksi Sunnuntaisuomalaisen haastattelussa hän sanoi, että matalapalkkatöitä pitää saada lisää, koska työttömiä on sitä vähemmän mitä enemmän on matalapalkkatöitä.

Palvelualojen ammattiliiton varapuheenjohtaja Jaana Ylitalo arveli, että ehdotuksen toteuttamisella saataisiin Suomeenkin uusi työmarkkinalohko nimeltä työssäkäyvät köyhät.

Vaikka Vartiaisen ajatukset ovatkin kärkeviä ja osittain jopa keskenään ristiriitaisia, niiden pohjalta pitäisi yrittää viedä keskustelua eteenpäin.

Vartiainen on nimittäin oikeassa siinä, että työllisyysaste on saatava nykyistä 69 prosenttia korkeammaksi. Työuria on myös pidennettävä, mutta kuten työministeri Lauri Ihalainen sanoi vuodenvaihteessa (HS 31.12.), pitää olla myös niitä töitä, joita pidentää.”

Eläkkeet ovat turvassa

Suomalainen eläkejärjestelmä on **Keskisuomalaisen** mukaan terveellä pohjalla.

”Todellisen eläköitymisiän nousua ja työurien pidentämisestä toki London School of Economicsin professori Nicholas Barr ja Toronton yliopiston professori Keith Ambachtsheer suosittavat. Nämä eivät ole yllättäviä näkemyksiä.

Professorit kuitenkin painottavat, että eläkejärjestelmä on kattava ja kestävä.

Arvioijat ovat hieman huolissaan siitä, että eläkevarojen sijoitustuotot eivät ole parhaita mahdollisia. Toisaalta työeläkeyhtiöt eivät ole kärsineet missään vaiheessa räikeitä sijoitustappiota, jotka olisivat johtuneet ylettömästä riskinotosta.”